

Таким чином, у театрі династії Дюкових, завдяки наявності кам'яної будівлі та постійним вдосконаленням матеріально-технічної бази були створені рідкісні на той час стаціонарні умови творчості акторів. Крім того, сприятливий психологічний мікроклімат в колективі, створення своєрідної театральної школи в театрі вигідно вирізняли антрепризу Дюкових не лише з-поміж інших театрів міста, а й серед подібних театральних осередків всієї Наддніпрянської України.

Зінов'єва А.С.
НУЦЗУ

ДО ПИТАННЯ ПРО РОЛЬ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК У ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ

Жінки в СРСР не були військовозобов'язаними, хоча військове законодавство СРСР передбачало у разі потреби обов'язкове залучення жінок в ряди Червоної армії для несення служби в допоміжних військах. Якщо говорити про чисельність жінок, що брали участь у військових діях, то слід зазначити, що в роки війни було підготовлено 300 тисяч медичних сестер, понад 900 тисяч сандружинниць, у військах протиповітряної оборони служили 300 тисяч жінок. За роки війни було підготовлено 222 тисячі жінок “бійців-спеціалістів”: мінометниць, станкових і ручних кулеметниць, автоматниць, снайперів, зв'язківців, фахівців дорожньо-експлуатаційних служб. Якщо скласти ці цифри, то вийде 722 тисячі. Десятки тисяч жінок служили військовими лікарями, розвідницями, водіями, штабістами, кухарями та ін. Тобто чисельність жінок, які носили воєнну форму – не менша 2-3 мільйони.

До того були сотні тисяч жінок в ополченні, в партизанських загонах, в підпіллі. Масово використовувалася жіноча праця на військових підприємствах, що прирівнювалося до військового обов'язку. 12 мільйонів, переважно жінки, будували протитанкові рови, окопи, бліндажі. Вже з липня 1941 року починається формування жіночих авіаційних полків. Для того, щоб одержати направлення на фронт, необхідно було за короткий термін вивчити тактику бою, штурманську справу, озброєння літаків. Багато жінок і дівчат служило в частинах протиповітряної оборони.

Так, наприклад, у Київському корпусному районі ППО понад 870 жінок і дівчат служило молодшими командирами. Багато жінок отримали звання Героїв Радянського Союзу. Так, за форсування Дніпра на південь від с. Пекарі Канівського району Черкаської області серед перших звання Героя одержала санінструктор 667-го стрілецького полку 218-ої стрілецької дивізії старший сержант медичної служби Зінаїда Олександрівна Самсонова. На Букринському плацдармі за 26–27 вересня 1943 року вона під ворожим вогнем винесла 30 поранених бійців і сама евакуювала їх на лівий берег. Найбільше серед жінок-Героїв Радянського Союзу було льотчиць – 83.

Однією із трагічних та героїчних сторінок українського національного підпілля була боротьба західноукраїнських жінок у лавах ОУН та УПА, що

виступали проти німецько-гітлерівського та сталінського тоталітарних режимів. На кожному структурному рівні ОУН та УПА поруч із чоловіками працювали жінки, формувалися жіночі підрозділи. До їх компетенції входили розбудова медичної опіки та санітарної допомоги, господарські функції та пропаганда.

Найширше поле діяльності жіноцтва, де воно себе виявило – це референтура Українського Червоного Хреста, що мав три відділи: медичний, опіка над пораненими і хворими бійцями УПА, фармацевтичний. Багато жінок, які боролися за національне визволення України, зазнали репресій, стали політв'язнями.

Івченко Б. А.

Харківський історичний музей

ГРИГОРІЙ СОСІДКО – СТУДЕНТ ХАРКІВСЬКОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ ТА СЛАВЕТНИЙ ВОЇН

Життя Григорія Сосідка до сьогодення часу маловідоме в його рідній альма-матер НТУ «ХП», хоча його доля видалась напрочуд цікавою і гідною того, щоб про цю людину знали.

Григорій Сосідко народився 1-го січня 1893 р. у Великій Данилівці – одному з найстаріших сіл Слобожанщини, зараз Велика Данилівка знаходиться у межах Харкова. Григорій закінчив народну школу у Данилівці, а потім реальну гімназію у Харкові. Перед Першою світовою війною він навчався у Харківському технологічному інституті. В історіографії розповсюджена інформація про те, що Григорій Сосідко вчився на електро-технічному факультеті, але насправді в Харківському технологічному інституті зовсім не було поділу на факультети, а існували два відділення: хімічне та механічне. До механічного відділення входила електро-технічна лабораторія, якою завідував професор П. П. Копняєв, скоріш за все саме там спеціалізувався Григорій Сосідко. Особливі успіхи Григорій Сосідко виявляв у кресленні, завдяки цьому, будучи ще студентом на конкурсній основі він здобуває посаду кресляра при Раді гірників-промисловців Півдня Росії. Григорій брав участь у діяльності підпільного українського гуртка в Харківському технологічному інституті, за участь у якому і був відрахований на останньому курсі і направлений рядовим на фронт у 1914 р.

На фронті Григорій виявив неабияку хоробрість, був нагороджений Георгіївським хрестом (найбільшою нагородою для солдат Російської імператорської армії) та направлений для отримання офіцерського звання у Віленське військоve училище. Після його закінчення у 1915 р. в ранзі підпоручника (приблизно дорівнює сучасному лейтенанту) Григорій Сосідко повернувся до свого полку і став інструктором нової техніки зв'язку і підслухових апаратів. На фронті Григорій був 4 рази поранений, нагороджений кількома орденами і золотою Георгіївською зброєю. Останнє звання в Російській імператорській армії – капітан (за іншими даними штабс-капітан).